

ОЛІМПІЙСЬКІ ВЕРШИНИ АТЛЕТІВ СУМЩИНИ

Сергій Лазоренко, Микола Чхайло, Дмитро Балашов

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка

Постановка проблеми. Олімпійський рух в нашій країні розпочав свою ходу далекого 1884 року, коли наш земляк, уродженець Полтавщини, О. Д. Бутовський разом з П'єром де Кубертенем та однодумцями, у французькій столиці, на першому Олімпійському Конгресі, приймали доленосне рішення для всього людства, про створення Міжнародного Олімпійського Комітету та підтримали ініціативу відродити Олімпійські ігри на зразок давньогрецьких. На цьому Конгресі були присутні також дворянський депутат з Києва Дмитро Меленевський та військовий Сергій Білосельський-Білозерський. У відроджених Іграх у Афінах 1896 року, журналіст столичної газети «Киевлянин» Микола фон Ріттер, відряджений до Греції висвітлювати перебіг подій на першому олімпійському форумі, взяв безпосередню участь у змаганнях з греко-римської боротьби та стрільбі по рухомим мішеням. Хоча результати Миколи фон Ріттера і не дозволили йому посісти хоча б якесь призове місце, але все ж таки перший крок на довгому олімпійському шляху для нашої країни було зроблено. Після того як О. Д. Бутовський пішов у відставку, своє місце у Міжнародному Олімпійському Комітетові, піонер відродження Олімпійського руху сучасності, залишив для іншого українця, представника давнього роду Білозерських, генерал-майора С.К. Білосельського-Білозерського (учасник першого Олімпійського Конгресу) [5].

З початком двадцятого століття олімпійський рух в Україні набирав обертів, хоча на той час наша країна була складовою Російської імперії. До 1908 року спорт у Росії розвивався у спортивних клубах, гуртках, важкоатлети та борці дужалися на аренах цирків. Імперія не мала ані міністерств, ані Канцелярій, які б опікувалися питаннями розвитку фізичної культури і спорту у країні. Але були ентузіасти, які впроваджували та пропагували спортивну діяльність у народні верстви Росії. Такими активістами були кияни О. К. Анохін, Є. Ф. Гарнич-Гарницький та його брат Федір, львів'янин І. І. Боберський, мешканець Петербургу граф Г. І. Рібоп'єр. Саме останній підготував команду у складі шести спортсменів для участі у Олімпійських іграх 1908 року у Великобританії. Атлети з Російської імперії представляли країну у легкій атлетиці, греко-римській боротьбі та фігурному катанні. Представники королеви спорту не здобули перемог на Іграх. Золото у Лондоні здобув Микола Панін-Коломенкін (одиначе чоловіче фігурне катання, виконання спеціальних фігур), срібні нагороди завоювали борці Микола Орлов (легка вага) і Олександр Попов (важка вага), поступившись у фіналі турніру італійцю Енріко Порро та угорцю Річарду Вайсу відповідно.

Вдалий виступ олімпіоніків Російської імперії на попередніх Іграх, активізація спортивного життя у країні, переможні здобутки спортсменів на міжнародних змаганнях та активна життєва позиція Олексія Бутовського, Миколи Ріттера (останній на той час вже мешкав у Петербурзі), Володимира Воейкова, Олександра Анохіна, Євгена Гарнич-Гарницького, Сергія Білосельського-Білозерського, В'ячеслава Срезневського та ін. призвели до знаменної події. 16 березня 1911 року у Петербурзі самозаснувався Російський олімпійський комітет (РОК), який очолив один із засновників Петербурзького товариства любителів бігу на ковзанах, власне палкий прихильник ковзанярського спорту В'ячеслав Ізмаїлович Срезневський.

Завдяки плідній праці Російського олімпійського комітету на Ігри до Швеції 1912 року Росія відрядила 178 учасників, котрі виступали майже в усіх видах олімпійської програми. Золоті вершини олімпійцям імперії не підкорилися. А от срібні нагороди здобули: середньоваговик Мартін Клейн (греко-римська боротьба),

команда стрільців з дуельного пістолета у складі Миколи Мельницького, Амоса Каше, Павла Войлошникова та Георгія Пантелеймонова (окрім командних нагород стрільці здобули ще два «срібла» у особистій першості). Третю сходинку п'єдесталу пошани посіли мешканець Риги Гаррі Блау (стрільба по злітаючим голубам), яхтсмени Еспер Белосельський, Ернест Браше, Микола Пушницький, Олександр Родіонов, Філіп Штраух, Іосиф Шомакер, Карло Ліндхольм на яхті «Галлія II» (клас «10 м», власник яхти Олександр Вишнеградський).

Наступним кроком у підкоренні українцями спортивних вершин стала перша Всеросійська Олімпіада в Києві – унікальний спортивний захід, участь у якому взяли понад 600 спортсменів, що з'їхалися до Києва з усієї Російської імперії. Більше ста років тому, 1913 року в Києві проходила Всеросійська виставка, яка демонструвала економічний та науково-технічний розвиток промисловості, сільського господарства, будівництва, освіти, фінансової системи, зв'язку, транспорту, торгівлі. В рамках цього заходу було проведено I Всеросійську Олімпіаду. Метою цих змагань був відбір найкращих атлетів імперії до участі у Олімпійських іграх 1916 року у Берліні. Перелік змагань включав більше десятка видів спорту. Символічно, що більшість павільйонів виставки були зведені на території між вулицею Велика Васильківська та Черепановою горою, де тепер стоять НСК «Олімпійський» і Національний університет фізичної культури та спорту України. Спочатку планувалося, що більшість змагань проходитиме на території виставки, але головною ареною Олімпіади стало просторе «Спортивне поле» на Лук'янівці, де було зведено трибуну на п'ять тисяч глядачів. Серед учасників I Російської Олімпіади було 25 спортсменів, які мали досвід міжнародних змагань, зокрема брали участь в Олімпіаді 1912 року в Стокгольмі. За кількістю представлених видів спорту та числом атлетів I Російська Олімпіада була аналогічна Олімпійським іграм 1900 року в Парижі та 1904 року в Сент-Луїсі.

Багато спортсменів на цих змаганнях демонстрували світові, всеросійські рекорди і їхні подумки були спрямовані на підкорення Олімпійських вершин. Але на заваді їхніх мрій стали Перша Світова війна, громадянська війна – в результаті якої Україна опинилася у складі Союзу Радянських Соціалістичних Республік, спортсмени якого до участі у Олімпійських іграх не допускалися. Потім Друга Світова війна. І лише за наполягання четвертого президента МОК Ю. З. Едстрема, спортсмени країни-переможниці німецько-фашистської чуми, були включені до олімпійської сім'ї. 1948 року на Ігри до Лондону запрошувалися олімпійці з СРСР, але на той час це виявилось не вчасним. Підкорювати олімпійські вершини українці у складі національної збірної Радянського Союзу, розпочали у 1952 році, у столиці Фінляндії – Гельсінкі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. За роки незалежності нашої країни, олімпійський рух та олімпійські звершення наших атлетів – головні чинники ідентифікації нашої Батьківщини та її самостійності у світовій спільноті. Україна, за часів СРСР, завжди делегувала велику кількість майстрів різних видів спорту до участі у Олімпійських іграх, які підкорили золотий олімп, та стали срібними і бронзовими його призерами. Тому історія олімпійського руху в Україні, розвиток на її теренах олімпізму, олімпійські здобутки наших земляків, тощо були темами, які досліджували багато вітчизняних науковців. Серед них слід відзначити В. Платонова [4;7], І. Федоренка [5], М. Булатову [2;3], О. Вацебу [4, як співавтор], А. Кудренка [6] та ін. І приємним фактом є те, що до цієї когорти провідних науковців приєднався Олімпійський чемпіон, президент Національного Олімпійського Комітету – Сергій Бубка, який нещодавно захистив докторську дисертацію з олімпійського спорту [1;2].

Але більшість сучасних публікацій згадують лише видатні події, факти, пов'язані з олімпізмом в Україні, і не згадують ті прелюдії, які призвели до подій актуальних для вітчизняного олімпійського руху. У всіх на вустах імена чемпіонів та призерів Ігор олімпіад і зовсім мало ми знаємо про тих спортсменів, котрі зовсім трохи не дотягнули до олімпійського п'єдесталу. На сьогодні, ми сконцентруємо свою увагу на перемогах сучасних олімпіоніків, ми знаємо їх в обличчя, ми зустрічаємо їх на вулицях рідного міста, але останнім часом все більше залишаються поза нашою увагою чемпіони минулих Ігор. І прикрим фактом є те, що молодь взагалі не знає імен олімпійських героїв своєї країни, області, міста чи села.

Тому, разом з колегами науково-навчального інституту фізичної культури Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка, ми вирішили у нашій статті пригадати основні олімпійські події області та тих людей, з 1952 року по теперішній час, імена яких закарбувалися у олімпійських літописах.

Зв'язок дослідження з науковими програмами, планами, темами. Наукове дослідження виконано у відповідності до плану науково-дослідної роботи Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка на 2014–2016 рр. за темою «Застосування інноваційних технологій у системі підготовки спортсменів та у фізичному вихованні різних груп населення» (номер державної реєстрації 0114U005225).

Мета дослідження – проаналізувати документальні матеріали обласного архіву, Сумських обласних управління з питань фізичної культури і спорту та відділення Національного Олімпійського комітету, науково-методичну літературу та зібрати детальну інформацію про всіх без винятку олімпійців нашого рідного краю. Для досягнення поставленої мети нами використовувалися адекватні **методи дослідження**: аналіз документальних та літературних джерел, обробка та систематизація одержаної інформації.

Результати дослідження та їх обговорення. Кожні Олімпійські ігри мають своїх героїв. На Іграх у Гельсінкі такого звання удостоївся стаєр з Чехословаччини Еміль Затопек – легендарний майстер бігу на довгі дистанції. Але вже через олімпіаду, на Іграх у далекому австралійському Мельбурні 1956 року, це звання по праву перейшло до українського бігуна Володимира Куца. Який здобув перемоги на дистанціях 5000 та 10000 метрів. Але ці олімпійські звершення не були легкими. Їм передували роки наполегливих та кропітких тренувань, перемоги на стартах І Спартакіади народів СРСР 1956 року, злети та падіння міжнародних стартів тощо. Товариші по легкоатлетичній збірній Радянського Союзу називали Володимира – «залізний моряк, нещадний до себе та до своїх супротивників». 23 листопада 1956 року на олімпійський старт 10-кілометрової дистанції вийшли 23 сильніших стаєри королеви спорту. Як завжди, головний супротивник В. Куца Городон Пірі, сподівався на свій потужний початковий ривок. Але з самого початку до кінці всієї дистанції, ситуація на біговій доріжці контролювалася українським бігуном. Він подолав дистанцію за 28 хвилин 45,6 секунди, на цілу хвилину випередивши Гордона Пірі. Такою ж ситуація була під час забігу на 5000 метрів. І на цій дистанції перемогу святкував наш прославлений кросмен [6].

Про те, що Володимир Куц народився в селі Олексині, Тростянецького району, Сумської області, відомо не багатьом знавцям олімпійського спорту України. І не є дивним той факт, що у своїх піснях, російський бард Олександр Розенбаум, оспівує перемоги В. Куца та називає його петербуржцем. Але вдячні сумчани та мешканці тростянецького району кожного року біля пам'ятника В. Куцу, вшановують легенду олімпійського спорту не тільки України а й усього світу. Адже ім'я сумчанина відоме далеко за межами нашої батьківщини. Розпочавши свої перші спортивні кроки на

IV. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

слобожанській землі, він проклав дорогу до олімпійських вершин для цілої плеяди видатних атлетів Сумського регіону. Закінчив свій життєвий шлях легендарний чемпіон 16 серпня 1975 року ймовірно у наслідок самогубства. Доля розпорядилася так, що похований В. Куц на Преображенському цвинтарі у Москві [8].

Починаючи з Ігор Мельбурну 1956 року, Сумська область делегували своїх олімпійців на всі наступні олімпійські форуми. Так, вже до Риму 1960 року їде ще одна легенда світової спортивної ходьби, у майбутньому найкращий скороход ХХ століття – Володимир Голубничий. І вже на дебютних Олімпійських іграх йому підкорилося золото Олімпу на 20-ти кілометровій дистанції. Народився В. С. Голубничий 2 червня 1936 року у місті Суми, 25 років був членом національної збірної команди Радянського Союзу. Учасник Ігор п'яти Олімпіад, дворазовий Олімпійський чемпіон, кавалер повного набору олімпійських нагород та Олімпійського ордену НОК (1996 рік). Спортивні подвиги Володимира Степановича удостоєні найвищих нагород СРСР і незалежної України: «Ордена червоного прапору» (1960 р.), «Знак Пошани» (1968 р.) – СРСР; «За заслуги» III ступеню (2002 р.) і II ступеню (2007 р.) – Україна.

У столиці Японії на Олімпійських іграх 1964 року Сумщина делегувала двох учасників, разом з В. Голубничим до Токіо поїхав уродженець села Успенки, Краснопільського району Сумської області Леонід Жаботинський. І дебют українського суперважковика виявився вдалим, Л. Жаботинський здобув олімпійське золото.

Ще більше своїх синів на Ігри олімпіади, відрядила до Мексики 1968 року Сумська земля. Їхні звитяги на Олімпійських іграх у Мехіко демонструє таблиця 1. Як бачимо на цих іграх звання дворазових олімпійських чемпіонів здобули В. Голубничий та Л. Жаботинський. Першу свою золоту нагороду завоював О. Шпапаренко [7-8].

Таблиця 1

Результати виступу сумчан на Олімпійських іграх у Мехіко 1968 року

№ з/п	Ім'я олімпійця	Де народився	Вид спорту	Результат
1.	Володимир Голубничий	місто Суми	Спортивна ходьба 20 км	I місце
2.	Леонід Жаботинський	Село Успенка, Краснопільського району, Сумської області	Важка атлетика, Суперважка вага	I місце
3.	Олександр Шпапаренко	Селище Степанівка, Сумського району, Сумської області	Веслування на байдарках. Байдарка двійка. Байдарка одиночка	I місце II місце
4.	Микола Смага	Село Боброво, Лебединського району, Сумської області	Спортивна ходьба 20 км	III місце

Трохи меншою була делегація сумчан на Олімпійських іграх у німецькому Мюнхені. Але вдруге їде до своєї олімпійської вершини ще одна легенда радянського та українського веслування Олександр Максимович Шпапаренко (таблиця 2.) [7-8].

Таблиця 2

Результати виступу сумчан на Олімпійських іграх у Мюнхені 1972 року

№ з/п	Ім'я олімпійця	Де народився	Вид спорту	Результат
1.	Володимир Голубничий	місто Суми	Спортивна ходьба 20 км	II місце
2.	Олександр Шапаренко	Селище Степанівка, Сумського району, Сумської області	Веслування на байдарках. Байдарка одиночка	I місце
3.	Євген Івченко	Село Іскрисківщина, Білопільського району, Сумської області	Спортивна ходьба 20 км	Дискваліфікований за біг

На останні свої Олімпійські ігри до канадського Монреалю від'їздив далекого 1976 року дворазовий олімпійський чемпіон Володимир Голубничий. На той момент йому виповнилося вже 40 років, 25 з яких віддано королеві спорту – легкій атлетиці. Перший свій світовий рекорд В. С. Голубничий встановив у 19-ти річному віці, а закінчував велику спортивну кар'єру роками, які дозволяють змагатися на стартах для ветеранів. За словами видатного олімпійця, все ж таки результатом він був не задоволений, хотілося б завершити кар'єру на мажорній ноті. Не підкорилося золото Олімпу і іншій легенді олімпійського спорту О. М. Шапаренку. Він теж завершував свої олімпійські виступи у Канаді, посівши лише п'яте місце. А от Ігри 1976 року були вдалим для майбутнього очільника Національної збірної команди України з футболу – Михайла Фоменка. Легендарний захисник київського «Динамо» та збірної СРСР, він разом з товаришами здобув бронзу олімпійського турніру (таблиця 3.) [7-8].

Таблиця 3

Результати виступу сумчан на Олімпійських іграх у Монреалі 1976 року

№ з/п	Ім'я олімпійця	Де народився	Вид спорту	Результат
1.	Володимир Голубничий	Місто Суми	Спортивна ходьба 20 км	VII місце
2.	Олександр Шапаренко	Селище Степанівка, Сумського району, Сумської області	Веслування на байдарках. Байдарка одиночка	V місце
3.	Микола Фоменко	Село Мала Рибиця, Краснопільського району, Сумської області	Футбол	III місце

На XXII Ігри до Москви Сумщина делегувала лише одного спортсмена, уродженця села Іскрисківщина, Білопільського району, Сумської області, представника спортивної ходьби, продовжувача олімпійських звичаїв В. Голубничого – Євгена Івченка, який на 20-ти кілометровій дистанції виборов олімпійську бронзу. Рекорд Республіки Білорусь на 50-ти кілометрівці, встановлений Є. Івченком 23 травня 1980 року на чемпіонаті СРСР тримається до цих пір. Помер Євген Михайлович 2 червня 1999 року і похований на центральному цвинтарі в Мінську.

Політичні причини стали на заваді участі спортсменів Радянського Союзу у Олімпійських іграх Лос-Анджелесу 1984 року. Тоді до Сполучених Штатів Америки не поїхали багато спортсменів, які не погоджувалися з політикою США по відношенню до Республіки Афганістан.

Мине ще чотири роки, і вже до Корейського Сеулу 1988 року поїдуть майстри греко-римської боротьби, волейболу та велосипедного спорту, які розпочинали свій

IV. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

спортивний шлях у дитячо-юнацьких спортивних школах Сумщини. Результати виступу наших олімпійців у столиці Південної Кореї демонструє таблиця 4 [8].

Таблиця 4

Результати виступу сумчан на Олімпійських іграх у Сеулі 1988 року

№ з/п	Ім'я олімпійця	Де народився	Вид спорту	Результат
1.	Олександр Кириченко	Суми	Велосипедний спорт . Гіт 1 000 м	I місце
2.	Михайло Маміашвілі	Місто Конотоп, Сумської області	Греко-римська боротьба , вагова категорія 82 кг	I місце
3.	Олександр Сороколет	Місто Шостка, Сумської області	Волейбол	II місце

Здобута незалежність нашою країною, ще більше прискорила розвиток олімпійського руху за часів самостійності. Це дозволило делегувати олімпійців на світові форуми спорту у значній кількості, для такого не цікавого у політичному сенсі регіону – як Сумська область. До норвезького Ліллекхаммеру, на зимові Олімпійські ігри 1994 року потрапили біатлоністи Марина Сколота, Тетяна Водоп'янова, Ірина Меркушина, Роман Звонков, Валентин Джима, Віталій Могиленко та представник ковзанярського спорту Олег Костромітін. На жаль ніхто з них не підкорив олімпійської вершини. До олімпійської Атланти 1996 року поїхало два сумчанина Олександр Феденко (велоспорт) та Олена Хлусович (легка атлетика). І знову наших земляків спіткала невдача.

Не завжди кількість переростає в якість. Це ще раз підтвердили виступи на Іграх олімпіад наших земляків: срібло та бронза біатлоністок Олени Петрової (Нагано–1998) і Лілії Вайгіної-Сфремової (Турин–2006) та друге місце на олімпійському п'єдесталі велогонщика Олександра Феденка (Сідней–2000), бронза боксера Тараса Шелестюка (Лондон–2012).

І лише Олімпійські ігри в Сочі 2014 року знову для спортсменів Сумщини були доволі вдалимими. На цих Іграх Олімп підкорився одразу трьом біатлоністкам олімпійської жіночої естафети Юлії Джимі, сестрам Валентині та Вікторії Семеренко, остання ще виборола бронзову нагороду у спринтерській гонці [8].

Висновки: За всю історію розвитку олімпійського руху у Сумській області, регіон делегував на Ігри 56 олімпійців, чотирнадцять з яких удостоєні олімпійських нагород. Серед них дворазові олімпійські чемпіони Володимир Куц, Володимир Голубничий, Леонід Жаботинський та Олександр Шапаренко. Олімпійські чемпіони Олександр Кириченко, Михайло Маміашвілі, Юлія Джима, сестри Валентина і Вікторія Семеренки. Загалом же до олімпійської скарбнички України сумські олімпіоніки завоювали 11 золотих та по 5 срібних і бронзових нагород, що складає 4% від загальної кількості медалей, здобутих спортсменами нашої країни.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бубка С. Н. Олимпийский спорт в обществе: история развития и современное состояние / С.Н. Бубка. – К.: Олимп. лит., 2012. – 260 с.
2. Бубка С. Н. Булатова М. М. Игры, которые подкорили мир / С. Н. Бубка., М. М. Булатова. – К.: Видання Національного олімпійського комітету України, 2011. – 132 с.
3. Булатова М. М. Энциклопедия олимпийского спорта в вопросах и ответах. Другое издание / М. М. Булатова. – К.: Олимп. лит., 2011. – 400 с. – іл.
4. Энциклопедия олимпийского спорта в Украине / за ред. В. М. Платонова. – К.: Олимпийская лит-ра, 2005. – 463 с.

IV. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

5. Золоті сторінки олімпійського спорту України / За редакцією Івана Федоренка. – К.: Олімп. літ., 2000. – 191 с. – іл.
6. Кудренко А. И. Физическая культура и спорт на Сумщине / А. И. Кудренко, Г. Ю. Сапожников. – Суми : «Мрія», 1992. – 92 с.
7. Олимпийский спорт: в 2 т. / В. Н. Платонов, М. М. Булатова, С. Н. Бубка [и др.]; под общ. ред. В. Н. Платонова. – К.: Олимп. л-ра, 2009. – Т. 1. – 736 с. : ил. – Библиогр.: С. 730-735.
8. Олимпийские звёзды Сумщины / автор-составитель В. Яковлев. – Сумы: вёрстка, дизайн, оформление Д. Киричак, 2012. – 48 с. – ил.

АНОТАЦІЇ

ОЛІМПІЙСЬКІ ВЕРШИНИ АТЛЕТІВ СУМЩИНИ

Сергій Лазоренко, Микола Чхайло, Дмитро Балашов

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка

У статті подано результати дослідження історичного аспекту розвитку олімпійського руху в Україні та Сумській області. Представлена інформація виступу наших земляків у літніх та зимових Олімпійських іграх, починаючи з 1956 року і по теперішній час. І ця інформація на сьогодні є об'єктивною необхідністю, адже вона має спонукати сумчан до перемог на історично важливих, перших європейських Олімпійських іграх, які влітку 2015 року проведе столиця Азербайджану – Баку, та для ідентифікації нашої країни у світовому олімпійському русі.

Ключові слова: Олімпійські ігри, олімпізм, олімпійський рух, олімпійці.

ОЛИМПИЙСКИЕ ВЕРШИНЫ АТЛЕТОВ СУМЩИНЫ

Сергей Лазоренко, Николай Чхайло, Дмитрий Балашов

Сумской государственной педагогической университет имени А. С. Макаренко

В статье поданы результаты исследования исторического аспекта развития олимпийского движения в Украине и Сумской области. Представлена информация выступлений наших земляков в летних и зимних Олимпийских играх, начиная с 1956 года и по настоящее время. И эта информация сегодня объективно необходима, так как она должна побуждать сумчан к победам на исторически важных, первых европейских Олимпийских играх, которые летом 2015 года, проведёт столица Азербайджана – Баку, и для идентификации нашей страны в мировом олимпийском движении.

Ключевые слова: Олимпийские игры, олимпизм, олимпийское движение, олимпийцы.

OLYMPIC SUMMITS OF SUMY REGIONATHLETES

Serhiy Lazorenko, Nicholay Chchaylo, Dmytro Balashov

Sumy State Pedagogical University named after A.S.Makarenko

The article outlines the results of historical analysis of the Olympic movement development in Ukraine and Sumy region. The information concerning participation of our sportsmen in summer and winter Olympic Games is presented starting from 1956 till today. The research is urgent as it motivates our fellow townsmen to win in the historically important first European Olympic Games which will be held in summer 2015 in Azerbaijan (Baku) and will contribute to the identification of our country in the world Olympic movement.

Key words: OlympicGames, Olympism, Olympic movement, Olympians.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВИВЧЕННЯ КОГНІТИВНИХ ЗДІБНОСТЕЙ

Віктор Левенко

Національний університет фізичного виховання і спорту України

Постановка проблеми. Аналіз останніх досліджень і публікацій. Для досягнення найвищих спортивних результатів необхідним є побудова багаторічної підготовки, в якій необхідно враховувати, що спортивна підготовка є багаторічним процесом, всі елементи і складові якого взаємопов'язані, взаємозумовлені і підпорядковані завданню досягнення максимальних спортивних результатів; вплив